

24. JOHANSBERG   GPS 57.3703692, 14.5527646

Johansberg kom till 1867 som undantag för Johan Andersson och hans hustru Lena Cajsa Magnidotter. Han hade sedan 1839 varit ägare till 3/8 Ljunga Södergård, som nu övertagits av en son. Den yngre sonen Claes August, som kommit med till Johansberg 1867, for året därpå till Amerika.

Nu kommer det första tecknet på att Johansberg och Klangsåsen sammanblandas. I utflyttningslängden 1868 står nämligen, att Claes August kommer från "Ljunga Söregård Klangsåsen". Klangsåsen var gammalt och välkänt, Johansberg var nyttillkommet och uppfört strax i närheten. Kanske var det så, att namnet Johansberg aldrig riktigt slog igenom i dagligt tal, att det mest var en skrivbordsprodukt? Det får vi väl aldrig veta. I det följande rättar sig skribenten efter noteringarna i husförhörslängderna.

Johan Andersson avled våren 1881 70 år gammal. Lena Cajsa bodde kvar och fick nå— got år sällskap i stugan av systemen Stina Greta och hennes man Anders Johan Boberg. Tillsammans med en vuxen son kom de hösten 1881 från Malkolmsö men flyttade redan året därpå till Hylletofta. Sedan tycks Lena Cajsa ha varit ensam några år, tills det nygifta unga paret Oskar Fransson och Johanna Sofia Johannesdotter flyttade hit. Fransson var skraddare och kom från Svenarum, Johanna Sofia var född på Ringgudde och dotterdotter till Lars Lindberg där.

Det unga skraddarparet stannade bara ett par år på Johansberg men fick under den tiden sonen Axel. Nog är det ganska svårt att föreställa sig, att den lille gossen Axel, som en gång skulle bli "Smålands sångarhövding", tog sina första stapplande steg i en liten backstuga i Ljunga.

Så var det i alla fall och därför får det bli en liten utviking om familjens och Axels fortsatta öden. En sonson till skraddarparet, Bengt Franzén i Åstorp, har i ett brev 1984 berättat lite grand om sina farföräldrar och om sin äldste farbror. I kyrkböckerna i N. Ljunga heter Oskar överallt Fransson, Det är fel enligt familjetraditionen - han hette från början Palm men bytte av någon anledning till Franzén.

Kyrkböckernas uppgift, att familjen 1895 flyttade till Nässjö, sägs också vara fel. Till Jönköping och senare Växjö blev det. Efter ett litet mellanspel i backstugan Sörholmen i Ljunga flyttade familjen Franzén 1888 till Kåreslätt i byn, som Oskar Franzén blev ägare till. Här föddes ytterligare 2 söner och 2 döttrar. Eftersom flyttningen till Jönköping inte blev förrän 1895, måste åtminstone Axel ha gått sina första skolår i kyrkskolan i Ljunga.

I Jönköping fick Oskar Franzén anställning som uniformsskraddare. Äldste sonens osedvanliga sång— och musikbegåvning upptäcktes snart och de framsynta föräldrarna gjorde vad de kunde för att hjälpa honom till utbildning. Bland annat, berättar Bengt Franzén, måste de yngre barnen hjälpa till i skradderiet, så att beställda uniformer så snart som möjligt blev färdiga för leverans.

När Axel var 14 år gammal, blev han "klockarpojke" i Kristine kyrka och tjänade så en liten slant. Tre år senare tog han sin kantors— och organistexamen. Om det var därefter, som familjen flyttade till Växjö, har inte undersökts, men Axel utexaminerades från folkskollärarseminariet där 1908. Redan under seminarietiden hade den unge Axel tidvis varit ledare för hela 4 körer samtidigt.

Efter höstterminen på annan ort flyttade Axel Franzén, som nu var nygift med Mi— kal Gustavsson, till N. Ljunga, där han blev innehavare av den just till ordinarie upphöjda ganska nynnriktade tjänsten som kantor och folkskollärare vid kyrkskolan. Cirkeln var sluten, kan man säga. En av den nyanställda Franzéns första uppgifter blev att spela på julottan i kyrkan. Det blev ytterligare tre otton i Ljunga och därpå femtioen i Vallsjö, dit Franzén förflyttades 1912 — alla femtiofem i följd! Ganska snart bildade han N. Ljunga kyrkokör, därpå Vallsjö kyrkokör och Sävsjö Manskör, han var med och bildade Nässjö Manskör och slutligen Sävsjö Musiksällskap. Dessutom blev han dirigent för både Smålands sångarförbund och Jönköpings läns körförbund. "Smålands sångarhövding" var verkligen ett passande epitet. Man skulle ju kunna tro, att Franzén med så många sång- och musikengagemang skulle ha skött

lärarysslan lite på trekvart. Men ingalunda! Han var en utmärkt lärare, effektiv, rättvis, stimulerande och med en naturlig pondus, så att han aldrig behövde ta till hårdhandskarna. Självklart fick de barn, som hade förmånen att få Franzén som lärare, en ovanligt gedigen sång— och musikundervisning.

Franzén var vital och obruten långt upp i åren. På sin 80-årsdag dirigerade han med bravur en konsert i Vallsjö kyrka. Givetvis fick han erkänsla och utmärkelser av alla de slag. Ändå förblev han "en sann hedersman, kulturprofil och glädjespridare", som någon skrev i en minnesruna efter hans bortgång dagen före julafton 1975. Han blev nära 90 år gammal.

Vi återgår till Johansberg, där gamla Lena Cajsa Magnidotter bodde kvar till sin död 1897. Ensam behövde hon dock inte vara. Skräddarfamiljen följdes 1886 av Johan Plym med hustrun Kristina Karlsdotter och 5 barn i åldern 14 till 1 år. Familjen Plym hade tidigare bott i Hylletofta men kom närmast från Malkolmsö, där Plym varit rättare ett par år. Yngsta dottern Maria eller Maja kom med tiden att bli ägare till Hotel du Nord i Sävsjö, där hon hade brodern Axel som vaktmästare.

I Johansberg stannade Plyms bara till 1888 och flyttade därifrån till Vrigstad. Åren 1897—1900 bodde de i Sjöbo vid Sävsjön och fortsatte sedan till Tummeryd i Hjärtlanda, där Plym avled 1901.

Efter 5 år i Johansberg emigrerade även Lena Kristina och de båda barnen till Amerika. In i stugan flyttade i stället Theodor och Sofia Olausson med fem döttrar i åldern 2—8 år. Olaussons hade sedan de gifte sig, bott i Ängen (Holmåkra) i Örsby — Theodor var son till Olaus Svensson i Ängen (se Gröndal). I Johansberg föddes den ende sonen och ytterligare tre döttrar. Enligt traditionen bodde familjen Olausson i Klangsåsen, men som förut nämnts, Klangsåsen och Johansberg är sammanblandade och Olaussons står i husförhörslängden skrivna i Johannesberg och kommer därför med här. År 1899 flyttade 11 -personersfamiljen till torpet Gröndal, där ännu tre döttrar föddes. Johansberg blev öde och det blev även Klangsåsen efter några år. En trappsten och några krusbärsbuskar var vid torpskyltningen 1984 de enda spåren, som påminde om att här en gång varit bebyggt och bebott.

B. Johansberg

Ljunga Södergård

Per Johan Andersson	född 1811 i Hjärtlanda	
h. Lena Cajsa Magnidtr	" 1814 " Vrigstad	
s. Claes August	" 1848 " Ljunga	1868 t. N. Amerika
Anders Johan Boberg	född 1822 i Hylletofta	
h. Stina Greta Magnidtr	" 1817 " Vrigstad	
s. Carl August	" 1855 " Hylletofta	
Skrädd. Karl Oskar Fransson	född 1860 i Svenarum	
h. Johanna Sofia Johannesdtr	" 1862 " Ljunga	
s. Karl Axel Wilhelm Leander	" 1886 " "	
Johan August Plym	född 1836 i Vrigstad	
h. Kristina Karlsdtr	" 1846 " Gällaryd	
d. Gunhilda Elisabeth	" 1872 " Hylletofta	
d. Anna Metodina	" 1874 " "	
s. Karl Anders	" 1879 " "	
d. Beda Alfrida Maria	" 1882 " "	
s. Johan Axel Gabriel	" 1885 " Ljunga	
Änk. Lena Kristina Jonasdtr	född 1839 i Vrigstad	
s. Henning Robert Karlsson	" 1873 " Ljunga	
d. Edit Josefina Elisabeth	" 1883 " "	
Gustaf Theodor Olausson	född 1856 i Ljunga	
h. Ida Sofia Westring	" 1862 " Målilla	
d. Hulda Maria	" 1885 " Ljunga	
d. Edith Josefina	" 1886 " "	
d. Hanna Ruth Dorothéa	" 1888 " "	
d. Hilma Sofia	" 1889 " "	
d. Elin Mathilda	" 1891 " "	
s. Gustaf Elof	" 1893 " "	
d. Lilly Adina	" 1895 " "	
d. Hedvig Anna Åshild	" 1896 " "	
d. Karin Linnéa	" 1898 " "	

